

DET KRISTNA LITTERATURARBETET I TREDJE VÄRLDEN

av

CARL F. HALLENGREUTZ

Rapport från sammanträde med Joint Working Committee of Agency for Christian Literature Development den 20.—23. mars 1972 i Windsor, England.

Under 1960-talets senare hälft kom den kristna litteraturfonden (CLF) att möjliggöra expansion på det viktiga område som är utvecklingen av kristen litteratur i kyrkor i Afrika, Asien og Latin-Amerika. Särskilt har viktiga initiativ tagits när det gällt att stimulera utbildning av inhemska kristna skribenter. Africa Literature Centre, där svensken Bengt Simonson gjort en banbrytande insats, är ett viktigt centrum. Möjligheten för självbärande bokhandlar har undersökts och utnyttjats.

Administrationen av den kristna litteraturfonden har vidgats sedan 1970 i och med upprättandet av Agency for Christian Literature Development (CLD). Dess uppgift är inte bara att ge ekonomiska anslag till litteraturprojekt, som anses värda att satsa på. Förutom denna funktion erbjuder CLD även ett internationellt forum för diskussion mellan «operating» och «supporting agencies» om prioriteringar i det kristna litteraturarbetet. Den långsiktiga planeringen sker i Main Committee. Prövningen av dessa principer med hänsyn till aktuella anslagsäskanden, vare sig det gäller bokhandlar i Beirut eller litteraturkonsultationer i Uruguay, sker i Joint Working Committee. Denna har nyligen sammanträtt i Windsor, England. I det följande skall några frågeställningar sammanfattas.

Stöd till kristna tidskrifter

Ett viktigt inslag i det kristna litteraturarbetet i tredje världen är att stimulera tidningar och tidskrifter som både ger rele-

vant information om berörda kyrkor och samtidigt ger ett kristet bidrag till den allmänna sociala och politiska debatten. *Target/Lengo* i Östafrika och den modiga *South African Outlook*, som under ständigt stegrad polisuppsikt inledde sin 101 årgång, är förträffliga exempel. En annan kategori är tidskrifter som mer direkt tjänar inom-kyrkliga behov t.ex. sådana som syftar till prästers och pastorers vidareutbildning. Ett föredömligt exempel är den latin-amerikanska *Testimonia*, som utges av de evangeliska kyrkornas i Latin-Amerika federation (UNELAM). I Windsor prövades även begäran om anslag från det kristna rådet i Sydafrika för ett likartat projekt.

Tidskriftsprojekt i tredje världen är inte utan ekonomiska problem. För att möjliggöra långsiktiga garantier, som skall befria berörde redaktioner från beroende av fluktuationer i understödjande missioners tillgångar, har inom CLD prövats möjligheterna att upprätta en kristen tidskriftsfond, vars ränteavkastning skall gå till berörda projekt. Wilbert Forker, tidigare metodistmissionär i Väst-Indien, har undersökt skattelagstiftning och andra juridiska frågor, som inneligger i etablerandet av en sådan fond. Denne presenterade dokument som skulle möjliggöra ett fastare stöd till kristna tidskrifter i tredje världen. Tanken är att även industrier skall inbjudas att tillskjuta kapital till fonden.

Litteraturutveckling i Mellersta Östern

Den region till vilken det största ekonomiska anslaget tillsköts för litteraturarbete för året var Mellersta Östern. Särskilt avsåg äskandena bokhandlar i Iran, Libanon och Egypten. Dock torde den mest betydande diskussionen ha gällt frågan om rådgivare för litteraturutveckling inom det kristna rådet i Mellersta Östern.

De ekumeniska relationerna i Mellersta Östern har inte varit helt utan problem. En ny situation har dock erbjudit sig, när berörda kyrkor har enat sig om en tredelad struktur med de ortodoxa, de koptiska och monofysitiska och de evangeliska kyrkorna. Detta har också påverkat litteraturutvecklingen, där evan-

geliska och ortodoxa projekt tidigare drivits sida vid sida utan närmare koordinering eller samordning. Läget har nyligen undersökts av Hugh Thomas, tidigare CMS:s litteraturmissionär i Beirut. Av generalsekreteraren i det kristna rådet, Albert Isteero, har denne erbjudits tjänsten som rådgivare.

Såvel Thomas som Isteero och A. Geha från Libanon deltog vid sammanträdet i Windsor. Av särskilt intresse var Thomas' synpunkt att förväntningarna på en modern kristen apologetik var aktuella inom kyrkorna i regionen och att samtidigt autentiska kristna romaner (på arabiska) skulle vara ett viktigt medium för «a Church concerned in outreach».

Alfabetisering och litteraturutveckling

Alfabetisering enligt olika träningsmetoder har setts som en angelägen kristen uppgift som idag stimuleras av kristna utvecklingshjälporgan. Frank Laubachs träningsmetoder har särskilt inspirerat amerikanska projekt. Idag samordnas alfabetisering i vidare program för vuxenutbildning integrerade i «community development» program. Ett uppfordrande latinamerikanskt bidrag har levererats av Paulo Freire, vars träningsmetoder förenar förmedling av teknisk läskunnighet med politiskt medvetandegörande.

Alfabetisering och vuxenutbildning accentuerar behov av kristen litteratur och några problem på denna sektor prövades i Windsor. En rapport gavs om planerad «utvärdering» av den amerikanska Alfalits bidrag til utvecklingen av läskunnighet i Latin-Amerika. Behovet av att denna undersökning fördes i samverkan med de evangeliska kyrkonas regionala litteraturorgan underströks.

För detta organ tedde sig frågan om effekten av Freires undervisningsmetoder ännu mer relevant. Särskilt aktualiserades frågan om vad denna metod, som f.n. tillämpas i Chile, betyder i fråga om behov av kristen litteratur. En konsultation om «literature for liberation» förbereds inom UNELAM i juli i Montevideo, där denna fråga är en. En annan är problemet om vilken typ

av litteratur som krävs för att möta den situation där «politiska förväntningar» kommit på skam i revolutionära situationer.

Tryck på utbildning

Vid CLD:s första sammanträde underströks att träning skulle vara ett av de avgörande områden som skulle prioriteras. Frågan därom fördes vidare i Windsor. Därvid underströks fr.a. behovet av samordning mellan utbildningsprojekt och berörda kyrkors långsiktiga ekonomiska planering. Ekonomiskt stöd från kyrkorna till kandidater för träning ansågs vara viktiga investeringar. I detta sammanhang underströks att utbildningsperspektivet inte bara gällde skribenter utan i lika hög grad distributörer, bokhandlare och marknadsförare. Samtidigt klargjordes att CLD skall betjäna kyrkor med att upprätta en översikt över tillgängliga institutioner där kandidater kan få träning.

Omfattningen av aktuella åtaganden

Sammantaget beslöt Joint Working Committee att anslå \$ 322 038 till olika litteraturprojekt för 1972. Fördelat geografiskt utföll omfattningen så: Afrika \$ 24 972, Asien \$ 83 666, Latin-Amerika \$ 53 900, Melanesien \$ 34 500, Mellersta Östern \$ 90 000, Central administration och medel för «Director's Digression» \$ 33 000.

Fördelat funktionellt utföll omfattningen så: Utbildning \$ 36 032, Publicering \$ 100 400, Distribution \$ 126 000, Tryckkost \$ 6 606, Consultation \$ 20 000, Central administration och medel för «Director's Digression» \$ 33 000.

Inga äskanden behövde avvisas på grund av brist på medel. Vissa begäranden avvisades dock av formella skäl, särskilt oklarhet i projektbeskrivningen.

Dock ansågs det ekonomiska läget inte helt tillfredsställande. Målet för fonden har satts till \$ 1 750 000 för femårsperioden 1970–1975. För att stimulera berörda organ att ta sin del av den

ekonomiska bördan fattades beslutet att den mycket erfarne biskop Alfred Stanway, tidigare energisk litteraturmissionär i Tanzania, skulle besöka Amerika, Holland och Skandinavien i maj 1973. Det synes motiverat att förmoda att skandinaviska missioner och kyrkliga u-hjälpsorgan skulle ha möjlighet att ta mer aktiv del i det fruktbara internationella samarbetet i den kristna litteraturmissionens sammanhang.